

Az MTA Közlekedés- és Járműtudományi Bizottság elnökének Dr. Timár András (1984-1988 között a Közlekedéstudományi Szemle felelős szerkesztője), titkárának Dr. Török Ádámot (a Szemle DOI szerkesztője) három évre választották. A Bizottság elnöki-titkári tiszteről lemondott Dr. Tóth János (tanszékvezető, a KTE főtitkára és lapunk felelős kiadója). Mindezekből jól látható, hogy a Közlekedéstudományi Szemle és a közlekedés legmagasabb tudományos fóruma közötti kapcsolat milyen szoros. E kapcsolatokat kívánja a Szemle Szerkesztősége azzal hangsúlyozni, hogy időről időre beszámolunk a Bizottság tevékenységéről, és helyt adunk a közleményeiknek, tudományos publikációiknak.

Az MTA Közlekedés- és Járműtudományi Bizottságának Dr. Bakó András emlékülése

Az MTA Közlekedés- és Járműtudományi Bizottsága (KJTb) ez évi első ülését 2018. február 21-én a Bizottság közelmúltban elhunyt tagja, Dr. Bakó András (1941-2017) emlékének és munkásságának szentelte „A matematika és a közlekedéstudomány kölcsönhatása” címmel. A megjelent tagokat és meghívottakat a Bizottság elnöke, Dr. Timár András üdvözölte, tisztelettel köszöntötte az ülésen megjelent Dr. Bakó Andrásné is. A napirend elfogadása után a jelenlévők egy perces néma felállással adóztak az elhunyt emlékének.

Elsőként Dr. Gáspár László tartotta meg Dr. Berényi Jánossal közösen összeállított, A közlekedéstudomány „rendszer-szervezője” című előadását. Ismertette az 1964-65-ben matematikusként diplomázott, 1984-ben a matematikai tudományok kandidátusa, majd 1995-ben MTA doktora tudományos fokozatot szerzett Dr. Bakó András életútját (oktatás és kutatás) a SZTAKI-tól (tudományos munkatárs), a győri főiskolán és az abból létrejött Széchenyi István Egyetemen (egyetemi tanár), a Budapesti Műszaki Egyetemen (tudományos tanácsadó) keresztül az Óbudai Egyetemig (professor emeritus). Kiemelte, hogy az 1970-es évektől kezdve úttörője volt a matematikai módszerek és a számítástechnika közlekedési problémák megoldására való alkalmazásának. Tudományos rendezvények rendszeres szervezésével is sokat tett az ezzel és az interdiszciplináris megközelítési mód előnyeivel kapcsolatos ismeretek terjesztéséért. Jelentős eredményekkel járult hozzá a magyarországi országos és önkormányzati úthálózzal, valamint azok hídjaival kapcsolatos útburkolat- és hídgazdálkodási rendszerek (HIPS-HUPMS, PONTIS-H BMS) kidolgozásához, elsősorban a mérnöki létesítmények leromlási folyamatának modellezésére és így azok várható állapotának előrejelzésére alkalmas Markov átmeneti valószínűségek mátrixának és az említett rendszerek különböző szempontok alapján történő optimalizálására használható célfüggvényeknek a meghatározásával.

Dr. Monigl János „Közlekedéstervezés az emlékek tükrében” című előadásában emlékezett vissza a Dr. Bakó Andrásal közösen végzett munkákra, a vele kialakult sok éven átívelő kapcsolatukra. Rámutatott, hogy utóbbi matematikusként különleges, szinte egyedülálló módon volt képes felismerni a közlekedésmérnöki és a matematikai feladatok hasonlóságát, így esetenként szinte „tolmácsként” segítette elő a két szakterület képviselőinek eredményes párbeszédét és együttműködését. Nagyra értékelte Dr. Bakó Andrásnak a forgalom-előrebecslési modellezés (elsősorban az úthálózaton a forgalom-szétosztás) eljárásainak korszerűsítése terén elért eredményeit, ehhez kapcsolódóan a kétoldali korlátos modellek ellenállásfüggvényeinek meghatározását és a bilineáris egyenletrendszerek megoldására alkalmas eljárás kidolgozását. Előadásának második részében egy leegyszerűsített példán szemléltette a közlekedési igények hálózati ráterhelése során felmerülő, az útvonal-választással kapcsó-

latos nehézségeket és azok leküzdésére alkalmas matematikai módszereket, majd felhívta a figyelmet ezek oktatásának fontosságára.

Dr. Berki Zsolt „Big data alkalmazások a közlekedéshez kötődő feladatokban” című előadásában a városi közlekedési hálózatok alapjául szolgáló több célú adatbank létrehozását célzó, Dr. Bakó Andrással közösen végzett munkájukról emlékezett meg. Rámutatott, hogy míg korábban az adatok hiánya befolyásolta elsősorban az útgazdálkodási rendszerek alkalmazásával nyert eredmények megbízhatóságát, mára az idővel exponenciálisan növekvő adat-tömeg feldolgozása vált a szakemberek alapvető feladatává. Ez eredményesen csak megfelelő szabványosítással, több szakterület széles körű nemzetközi együttműködésével és célratoró kutatások szervezésével oldható meg.

Az elnök megköszönte az előadók fáradozását és a magas színvonalú, érdekes előadásokat, amelyek méltóképpen járultak hozzá Dr. Bakó András tudományos eredményeinek megismeréséhez, emlékének megőrzéséhez.

A beérkezett javaslatok alapján az Elnök előterjesztette a Bizottság 2018. évi üléseinek munkatervét. Eszerint soron következő 2. (májusi) ülésén a Bizottság a közúti közlekedésbiztonság időszerű kérdéseivel foglalkozik majd, előadások tartására az illetékes egyetemi tanszéken ezen a szakterületen tevékenykedő, a közelmúltban tudományos fokozatot szerzett fiatal kutatókat felkérve. A szeptemberben tartandó 3. ülésén a Bizottság az elektronikus jegyrendszerek (e-ticketing) fejlesztésének és bevezetésének kérdéseit tekinti majd át. Az előadók személyére a Bizottság tagjai tehetnek (lehetőleg március végéig) javaslatot. A novemberben tartandó 4. ülésén az autonóm közúti járművekkel kapcsolatosan folyó kutatások eredményeinek ismertetésére kerül sor. Ezt célszerűen a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében illeszkedve, más Tudományos Bizottságokkal együttműködve, önálló tudományos konferenciaként kívánják megszervezni. A Bizottság jelenlévő tagjai a javasolt programot egyhangú szavazással elfogadták, s felhatalmazták az elnököt és a titkárt, hogy a novemberi ülés megszervezésével kapcsolatos előkészületeket mielőbb tegyék meg.

Az elnök röviden ismertette a Műszaki Tudományok Osztályának januári és februári ülésén hozott, a Bizottságot is érintő határozatokat (a Bizottság 2017. évi tevékenységéről Dr. Tóth János elnök-titkár úr által készített beszámoló jóváhagyása; 4 új köztestületi tag felvételének jóváhagyása; a Városi Közlekedés lektorált folyóiratként való elismerésének visszaállítása 2011-ig), majd előterjesztette a kooptálandó, illetve a Bizottság üléseire meghívandók személyére vonatkozó javaslatait. A Bizottság jelenlévő tagjai egyhangúan egyetértettek három, a bizottságba kooptálandó tag személyének jóváhagyására a Műszaki Tudományok Osztályához való felterjesztésével. Elfogadták az állandó meghívottakra vonatkozó személyi javaslatokat is.

Budapest, 2018. február

*Összeállította:
Dr. Timár András és Dr. Török Ádám*